

Ondernemerschap en samenwerking in Cranendonck

Voorstel voor een gemeentebreed Ondernemersfonds

Februari 2019

Inhoud

1. Inleiding	1
1.1 Cranendonck geeft ondernemerschap de ruimte	1
2. Sterker organiserend vermogen voor een goed ondernemersklimaat	2
3. Grondslagen van een Ondernemersfonds	4
3.1 Ondernemer is iedereen die OZB betaalt	5
3.2 Een fonds is voor en door ondernemers	5
3.3 Bestedingsvrijheid	6
3.4 Non-substitutie en samenwerking met de gemeente (commitment van de gemeente)	6
3.5 Transparantie en democratie	7
3.6 Systematiek van trekkingsrechten	7
3.7 Een fonds is een instrument, geen doel	8
3.8 Tarief: balans tussen opbrengst en draagkracht	8
3.9 De OZB als fiscaal instrument en het Ondernemersfonds	9
4. Draagvlak	11
4.1 Betrokken ondernemers	11
4.2 Brainstormsessies en workshops "Werkplaatsen van de toekomst"	12
4.3 Het vervolg: trends- en feitenanalyse	12
4.4 Globale actieprogramma's	13
5. Werkgebieden en organisatie	14
5.1 De governance in grote lijnen	14
5.2 Taken bestuur	16
5.3 Fondsmanagement	17
5.4 Trekkingsrechtssystematiek en indeling in werkgebieden	17
5.5 Verhouding met de reclamebelasting	19
5.6 Restitutieregeling vrijwilligersorganisaties	20
5.7 Evaluatie van het fonds	20

Ondernemersfonds Cranendonck

Bijlage 1: Gedetailleerde indeling werkgebieden	21
Bijlage 2: Respondenten	23

1. Inleiding

1.1 Cranendonck geeft ondernemerschap de ruimte

Sinds enige tijd wordt er in Cranendonck gesproken over de mogelijkheid om een Ondernemersfonds op te richten. Met dit fonds wordt het georganiseerde ondernemerschap in Cranendonck in staat gesteld om collectieve zaken structureel te financieren. Alles wat ondernemers daarbij zelf aanmerken als gezamenlijk belang komt voor financiering in aanmerking. Van parkmanagement op de bedrijventerreinen, vraagstukken in het buitengebied, promotie van winkelgebieden en leegstandsbestrijding tot aan citymarketing, promotieactiviteiten voor het technische onderwijs en gemeenschappelijke belangenbehartiging. De ondernemers krijgen deze eigen financiële positie, vanuit een gemeentelijke subsidie. De gemeente is in staat die subsidie te verschaffen door een meeropbrengst van de ozb voor de niet-woningen. Er is een regiegroep Ondernemersfonds geformeerd waarbinnen we het gesprek over deze thematiek voeren. In dit rapport vindt u een uitvoerige beschrijving en een voorstel, op basis van de beraadslagingen met de regiegroep en gesprekken met ondernemers (zie voor een respondentenlijst bijlage 2). Het voorstel is duidelijk over de hoofdcontour, maar laat veel ruimte als het gaat om de invulling. Een Ondernemersfonds moet flexibel meebewegen met de ambities van de ondernemers. Het moet zaken mogelijk maken, niet dichttimmeren. Maar het plan moet wel voldoende onderbouwd zijn om besluitvorming door de gemeenteraad mogelijk te maken.

Het Ondernemersfonds is in Cranendonck in beeld gekomen als een mogelijke oplossing voor een serie gebied gebonden en gemeente brede ambities die in Cranendonck spelen. De organisatiegraad van ondernemers behoeft op veel plekken versterking en het ontbreekt de ondernemers aan structurele financiering om activiteiten mee te financieren.

Leeswijzer

In deze rapportage treft u een uitgebreide toelichting aan op het voorstel om een Ondernemersfonds in Cranendonck in te stellen. In het tweede hoofdstuk wordt de vraag beantwoordt waarom een sterker georganiseerd vermogen goed is voor het ondernemersklimaat. In hoofdstuk drie treft u een uitgebreide toelichting aan op de techniek van een Ondernemersfonds en het daarvoor benodigde draagvlak in hoofdstuk vier. In het vijfde hoofdstuk presenteren we de voorlopige hoofdcontouren van een Ondernemersfonds Cranendonck, inclusief een weergave van de uitvoeringskracht in de verschillende gebieden en sectoren. Daarbij ook bijzondere aandacht voor de sectoren sport, cultuur en zorg. We gaan daarbij in op de organisatorische toerusting van het fonds.

2. Sterker organiserend vermogen voor een goed ondernemersklimaat

Het wordt voor de ontwikkeling van de lokale economie steeds belangrijker dat het ondernemerschap goed georganiseerd is. Bedrijven staan in toenemende mate voor de opgave om een gezamenlijke verantwoordelijkheid te dragen voor een veilige, schone en goed onderhouden omgeving, voor mobiliteit en bereikbaarheid, voor goede promotie, voor een goed acquisitieklimaat, goede relaties met het onderwijs en voor talloze andere zaken. De Gemeente gaat steeds meer een faciliterende rol vervullen en zal bij veel initiatieven de ondernemers verzoeken zelf het voortouw te nemen.

Een goede collectieve organisatie is verder nodig omdat:

- bestedingspatronen van consumenten verschuiven (internet, beleving, afnemende loyaliteit) en dit vergt meer inspanningen van winkel, retail en perifere gebieden;
- er meer concurrentie tussen steden en regio's komt op 'zachte' vestigingsvoorwaarden als veiligheid, een inspirerende, aantrekkelijke bedrijfsomgeving en organiserend vermogen;
- overheden steeds nadrukkelijker vragen aan het bedrijfsleven mede verantwoordelijkheid te nemen voor hun omgeving (niet alleen fysiek, maar bijvoorbeeld ook onderwijs-arbeidsmarkt);
- het aantal free-riders groot is en draagvlak om op vrijwillige basis de organisatiegraad van ondernemers te verhogen een proces van lange adem is.

Ook ondernemend Cranendonck staat voor die opgaven. De partijen in de stuurgroep Ondernemersfonds Cranendonck willen daarom activiteiten borgen en ontplooiën die het ondernemersklimaat en het organiserend vermogen in Cranendonck verder versterken. Cranendonck kent al een actief centrummanagement Budel, dat gevoed wordt met een reclamebelasting. We willen nu ook in de andere winkelgebieden, buitengebied en bedrijventerreinen de organisatie verder ontwikkelen, gericht op bijvoorbeeld:

- de doorontwikkeling van het parkmanagement op de bedrijventerreinen
- versterking van de winkelgebieden en samenwerking ondernemersverenigingen
- diversiteit naast toekomstgerichte landbouw in het buitengebied
- samenwerking tussen commerciële ondernemers en non-profit ondernemers (zorg, onderwijs, cultuur en sport).

Het is al decennia lang een echte uitdaging om ondernemers meer verantwoordelijkheid te laten dragen voor hun lokale vestigingsomgeving. De organisatiegraad is vaak laag, er is een permanente zoektocht naar financiële middelen, er wordt roofbouw gepleegd op een handjevol vrijwilligers, er zijn tal van 'free-riding' bedrijven die wel profiteren van (toekomstige) collectieve afspraken maar geen energie of geld steken in het organiseren daarvan (Rutten Consultancy, 2018).

Langzamerhand is de conclusie in beeld gekomen dat een oplossing voor het verschil tussen draaglast en draagkracht van de lokale ondernemers zo groot is geworden, dat vrijblijvende regelingen niet meer volstaan. Er zijn oplossingen nodig die een zekere continuïteit waarborgen, structuur bieden en professionalisering mogelijk maken.

Daarom is nu in Cranendonck de vraag naar een Ondernemersfonds Cranendonck aan de orde. Een Ondernemersfonds dat wordt gevoed met een opslag op de OZB voor niet-woningen. Een fonds voor en door ondernemers, waarbij iedereen die OZB voor niet-woningen betaalt als

Ondernemersfonds Cranendonck

ondernemer geldt. Dus ook de eigenaren van het vastgoed en ook de non-profit (onderwijs, zorg, sport, cultuur). Via een systeem van trekkingsrechten komt het geld weer terug bij de gebieden die het hebben opgebracht. Die gebieden zijn vervolgens volledig vrij in het kiezen van hun eigen bestedingen, mits de besluiten maar democratisch en transparant genomen worden.

Met het Ondernemersfonds Cranendonck kan ondernemend Cranendonck nog beter haar aandeel aan een evenwichtige ontwikkeling van Cranendonck bijdragen, met veilige en vitale bedrijventerreinen, winkelcentra en buitengebied inclusief een goed samenwerkingsklimaat met alle andere ondernemers in de gemeente.

Uiteindelijk wordt het een taak van ondernemers om met het fonds aan de slag te gaan. Zij zullen met inhoudelijke bestedingsvoorstellen komen, de ongeorganiseerde gebieden in stelling brengen en hun collega-ondernemers bij het fonds gaan betrekken. Zoals het leggen van contact met vertegenwoordigers van de sport, cultuur en de zorgsector om te zorgen voor een juiste inpassing van deze bijzondere sectoren. De politiek onthoudt zich van beïnvloeding op het bestuur van het fonds.

3. Grondslagen van een Ondernemersfonds

In de kern is een OZB-Ondernemersfonds het gevolg van een afspraak tussen ondernemers en lokale politiek: de gemeenteraad verhoogt de OZB voor niet-woningen met een van te voren afgesproken bedrag en stelt tegelijkertijd een subsidie in ter waarde van de OZB-verhoging voor de Stichting Ondernemersfonds Cranendonck. Er zijn geen wettelijke voorschriften voor hoe een fonds er uit moet zien en waar het zich aan moet houden: het is allemaal zelfbestuur van de ondernemers.

Maar er zijn in de gemeenten, waar al een fonds bestaat, wel een aantal spelregels geïntroduceerd en die spelregels zijn ook in Cranendonck in de plannen betrokken. Dit hoofdstuk loopt ze langs.

De belangrijkste punten van het OZB-Ondernemersfonds samengevat

Principe

- Voor en door ondernemers: gemeente faciliteert (vergelijkbare rolverdeling als met de reclamebelasting);
- Besteding aan collectieve belangen, waarbij alles wat de ondernemers in de verenigingen zelf hun collectieve belang noemen, in aanmerking komt;
- Bestedingen zijn vervolgens geheel vrij: promotie, veiligheid, sparen voor investeringen, park- en centra-management, buitengebied management, lobby, alles mag. Alleen vormeis: democratische besluitvorming (vereniging). Ondernemers stellen zelf het programma vast;
- Gebiedsgerichte organisatie (met eventueel sectorale accenten).

Techniek

- Opslag op OZB-tarief voor niet-woningen;
- Geldt voor hele gemeente;
- Geldt voor gebruikers en eigenaren (reclamebelasting geldt alleen voor gebruikers);
- Geen wettelijke voorschriften of beperkingen;
- Geen heffingskosten;
- Geen gevoeligheid voor bezwaar (want raad stelt tarieven vast en bezwaar kan alleen tegen de individuele WOZ-bepaling worden ingediend);
- Maximale bestedingsvrijheid;
- Centrale beheersstichting voor administratie;
- Trekkingsrechtensystematiek: 'trekkingsrecht' - hoogte is gerelateerd aan OZB-opbrengst in gebied, voorwaarde is democratische structuur;
- Looptijd voor vijf jaar, na 3 jaar tussentijdse evaluatie.

Dit hoofdstuk behandelt de belangrijkste algemene organisatorische en 'technische' aspecten van een OZB-Ondernemersfonds. Achtereenvolgens komen aan de orde:

- wie dragen er bij
- voor en door ondernemers
- bestedingsvrijheid
- non-substitutie en samenwerking met de gemeente
- transparantie en democratie
- systematiek van trekkingsrechten
- een fonds is een middel, geen doel

- tarief: balans tussen opbrengst en draagkracht
- de OZB als fiscaal instrument en het Ondernemersfonds

3.1 Ondernemer is iedereen die OZB betaalt

Het begrip 'ondernemer' valt in een Ondernemersfonds samen met de OZB-categorie niet-woningen. Dat betekent dat niet alleen de commerciële bedrijven – winkels, horeca, kantoren, dienstverleners, werkplaatsen, stallen, fabrieken – meedoen, maar ook non-profit ondernemingen uit overheid, het onderwijs, de cultuur, de zorg, welzijn, sport. Alleen het wettelijk van OZB vrijgestelde vastgoed doet niet mee: kerken die voor de eredienst in gebruik zijn, waterstaatkundige werken, landbouwgrond.

Het bij elkaar brengen van zoveel ongelijksoortige organisaties was ooit een probleem, maar past nu goed bij trends in het economisch proces:

- non-profit organisaties zijn zich steeds meer als onderneming gaan gedragen en zijn ook massaal lid geworden van ondernemersverenigingen
- er is veel meer begrip ontstaan voor de wederzijdse afhankelijkheid van profit en non-profit, bijvoorbeeld in de relatie tussen onderwijs en arbeidsmarkt
- non-profit instellingen worden, voornamelijk in de zorg, sport en cultuur, nadrukkelijker afhankelijk van goede relaties met het bedrijfsleven (sponsoring, vrijwilligerswerk) en zijn vaak op zoek naar een breed netwerk en ontmoetingsplatform met het bedrijfsleven
- de omgevingsbelangen van profit en non-profit – veiligheid, bereikbaarheid, promotie, herkenbaarheid – vallen vaak samen.

Het feit dat een Ondernemersfonds op OZB-basis niet alleen voor een enkele sector (bijvoorbeeld winkels) en in een enkel gebied (bijvoorbeeld bedrijventerrein) wordt ingezet, maar voor alle ondernemingen in de hele gemeente geldt, leek in de gemeenten die eerder een OZB-Ondernemersfonds instelden in eerste instantie een complicatie. Na verloop van tijd wordt juist die veelheid als een grote verworvenheid van het fonds ervaren: de context waarbinnen ondernemingen hun positie bepalen wordt veel breder en rijker. En er vindt nieuwe marktschepping plaats, door het ontstaan van nieuwe relaties.

Een belangrijk deel van de OZB wordt door eigenaren van het vastgoed opgebracht. De eigenaren zijn dus ook ondernemer. Niet alleen naar de letter: ze worden van harte uitgenodigd om zich als ondernemer te manifesteren, in de activiteiten die vanuit het fonds gefinancierd worden deel te nemen en invloed uit te oefenen op de bestedingen. Een Ondernemersfonds kan bijdragen aan bestrijding van leegstand, aan promotie, veiligheid en andere zaken die bijdragen aan een duurzaam rendement voor eigenaren van vastgoed. In die zin is er ook tussen eigenaren en gebruikers van vastgoed een belangenparalleliteit.

3.2 Een fonds is voor en door ondernemers

Bij de deal met de gemeenteraad hoort dat de raad zich niet bemoeit met de inrichting van en bestedingen uit het fonds. Natuurlijk is er weldegelijk een minimale bemoeienis: het fonds dient zich te houden aan algemene normen voor gesubsidieerde instellingen die met publiek geld werken, zoals het overleggen van jaarstukken en het blijven binnen de grenzen van de wet. Het inhoudelijk debat hoort echter bij de ondernemers te liggen.

In sommige gemeenten met een fonds heeft het de gemeente moeite gekost om aan die non-interventie te wennen. Wel is overal deze spelregel geaccepteerd. Het rendement van een ondernemersorganisatie die eigen keuzes kan maken en zich in vrijheid kan organiseren, is

voor een gemeentebestuur op den duur veel groter dan dat beetje zeggenschap over een beperkt geldbedrag waar het in eerste instantie om ging. Juist door het fonds los te laten kan dynamiek ontstaan en krijgt de gemeente te maken met een goed georganiseerd ondernemerschap.

Het is overigens omgekeerd ook even wennen. Veel ondernemers hebben de gewoonte om hun probleem steeds te definiëren in relatie tot de overheid. Dat er een vrije ruimte komt voor gezamenlijk ondernemerschap, met geld maar zonder regels, kost vaak tijd om te ontdekken. In het begin van een fonds vragen tal van verenigingen wat de voorschriften zijn waar ze zich aan moeten houden. De kunst voor het bestuur van het fonds is natuurlijk om zo regelarm mogelijk op te trekken en de vrijheid om iets op te zetten zo maximaal mogelijk te houden.

3.3 Bestedingsvrijheid

We kunnen het beginsel 'voor en door ondernemers' in één volzin vertalen: een Ondernemersfonds is er voor de financiering van de collectieve belangen van ondernemers, waarbij alles wat ondernemers langs democratische weg bestemmen als hun collectieve belang, een valide bestemming is.

In deze volzin zit verpakt dat er geen inhoudelijke voorschriften zijn voor de bestedingen: het fonds is niet afhankelijk van politieke of publieke opinievorming. De beslissing over besteding uit het fonds is privaat: alleen de ondernemers gaan er over. Sommige bestedingen kunnen raken aan de publieke taak van de gemeente (zoals beveiliging en onderhoud van de openbare ruimte), maar de beslissing om geld te besteden aan het opplussen van een publieke taak moet door de ondernemers in vrijheid worden genomen.

3.4 Non-substitutie en samenwerking met de gemeente

Een volgende spelregel is dat de gemeente niet zal proberen om publieke taken bij het Ondernemersfonds onder te brengen: het non-substitutiebeginsel.

Her en der wordt in discussies over Ondernemersfondsen de vrees geuit dat de komst van een fonds voor de gemeente een alibi kan zijn om zelf te korten op gemeentelijke taken, vooral in de sfeer van onderhoud.

Natuurlijk blijft dat in theorie mogelijk. De komst van een Ondernemersfonds verandert niets aan het budgetrecht van de gemeenteraad. De praktijk in 'Ondernemersfondsgemeenten' is anders. Er zijn veel voorbeelden van terreinen beschikbaar waar de gemeente de eigen inspanningen juist ging intensiveren. Omdat het lokale ondernemerschap beter georganiseerd wordt en over een eigen financiële positie beschikt, ontstaat de mogelijkheid samen meer te doen aan de kwaliteit van de omgeving.

Non-substitutie is de ene kant van de medaille als het gaat om de relatie tussen het Ondernemersfonds en de gemeente, samenwerking is de andere kant van die medaille. En de praktijk elders leert dat die samenwerking met een Ondernemersfonds beter vorm kan krijgen. Een belangrijke meerwaarde van de komst van een fonds voor de gemeente zit immers in de betere collectieve organisatie van ondernemers en in het beschikbaar komen van een stevige partner voor overleg en samenwerking. Dat lokt meer en betere gezamenlijke inspanningen uit.

Ondernemers zijn beter georganiseerd, hebben een onderhandelingspositie, kunnen veel beter zaken signaleren en voorstellen doen. Er komen kwaliteitsvragen aan de orde die eerst helemaal niet in beeld waren. Op het moment dat de ondernemers daar een financiële prikkel voor kunnen geven, wordt het voor de gemeente interessant om daar ook in te gaan participeren. De gemeente kan dan gelden en acties dankzij de goede belangenarticulatie door de ondernemers ook gericht inzetten. Niettemin is het noodzakelijk om het beginsel van non-substitutie vast te leggen in een convenant.

Op veel plaatsen begint een voorkeur te ontstaan om vooral procedurele afspraken of stappenplannen te maken. Die afspraken kunnen gaan over gemeentelijke transparantie in de beschikbaarheid van budgetten en kostprijzen, over een periodieke schouw en over de afdoening van klachten of over gezamenlijke planning van onderhoud. Het kan gaan om uiterst praktische afspraken, zoals het parkeervrij maken van de straat bij een veegbeurt. De gemeente bespaart omdat de klus snel geklaard kan worden. En de ondernemers winnen, omdat de straat echt schoon is. De gemeentelijke inspanning en die van de bedrijven zijn, kortom, geen communicerende vaten. Het gaat vooral om het scheppen van een onderhandelingsituatie waarin recht wordt gedaan aan een vorm van dynamisch beheer.

3.5 Transparantie en democratie

Een Ondernemersfonds moet transparant zijn, in de zin dat alle bestedingen inzichtelijk zijn. Dat is een principiële statement: het fonds werkt met publiek geld, ook al is de besluitvorming privaat. En het is ook een praktisch statement: het geld moet door de ondernemers als "van henzelf" ervaren worden en dat verplicht tot duidelijkheid. Tenslotte moeten goede initiatieven bekend worden en anderen moeten zich erbij kunnen aansluiten. Het fonds draagt bij aan marktschepping en dat vergt kennisdeling en transparantie.

Het democratisch gehalte is soms lastig vorm te geven. Uitgangspunt is dat elke OZB-betaler moet kunnen meepraten en meebeslissen over de besteding van het geld. Daarom is een goede organisatiestructuur per gebied vereist: elke ondernemer moet gebruik kunnen maken van de organisatie in zijn trekkingsgebied. Maar het oer democratische 'meeste stemmen gelden' is niet altijd de meest handige uitwerking. Een bedrijf dat via de OZB € 2.000,- bijdraagt aan het fonds mag in de praktijk meer gewicht laten gelden dan een bedrijf waarbij het om tientjes gaat. Het vergt dus een zeker stuurmanskunst van de besturen van de organisaties om iedereen tot zijn recht te laten komen.

3.6 Systematiek van trekkingsrechten

Bij de verdelingssystematiek in het fonds is het zoeken naar de balans tussen twee uitgangspunten. Aan de ene kant is het noodzakelijk dat besluiten over geld zo dicht mogelijk bij de ondernemers genomen worden en dat de ondernemers het fonds als van hen zelf beschouwen (eigenaarschap). Aan de andere kant moeten ondernemers over de grenzen van hun eigen gebied en vereniging heen kunnen kijken, gebied overstijgende acties kunnen plannen en toewerken naar een gemeentebreed 'marktplaats' van geldstromen, activiteiten en ideeën. Het systeem van trekkingsrechten - tot nu toe toegepast bij OZB-Ondernemersfondsen - blijkt die balans goed te kunnen treffen. Hoofdstuk 5 (organisatie) gaat nader op de systematiek in.

3.7 Een fonds is een instrument, geen doel

Een Ondernemersfonds is een instrument voor versterking van het handelend vermogen van het lokale ondernemerschap, het is geen doel op zich. Bij de eerste ronde – de periode na de oprichting van het fonds – geldt het als een ontwikkelfonds. Na die startperiode – het voorstel is om in Cranendonck vijf jaren te nemen – wordt het fonds geëvalueerd (eindevaluatie). Wanneer verenigingen en stakeholders dan van mening zijn dat het fonds niet bijdraagt aan hun slagkracht, verdwijnt het fonds weer en wordt de OZB weer verlaagd. Eventuele resterende gelden worden door het stichtingsbestuur volgens de trekkingsrechten nog aan de verenigingen/stichtingen uitgekeerd.

Wanneer het fonds na die eerste eindevaluatie blijft bestaan, komt ook dan elke vijf jaar bij weer een evaluatie de vraag aan de orde of het fonds nog naar behoren functioneert. Elke tijd heeft zijn eigen inzichten en het is natuurlijk mogelijk dat over een tijd weer betere oplossingen beschikbaar zijn voor het probleem waar het fonds zich op richt.

De keerzijde van die ontwikkelfase is dat het fonds ook niet als een kant-en-klaar mechaniek moet worden gezien. Er moet ontwikkelruimte en experimenteerruimte zijn in het fonds, institutionalisering moet vermeden worden, grenzen van werkgebieden mogen flexibel blijven, bestedingen moeten permanent goed tegen het licht gehouden worden op hun nut en noodzaak. Een fonds moet als werktuig van de ondernemers voortdurend veranderen en met hun behoeftes meebewegen.

3.8 Tarief: balans tussen opbrengst en draagkracht

De OZB voor niet-woningen voldoet aan het criterium van evenredigheid: de belastingdruk is gerelateerd aan de waarde van het bedrijfspand. In beginsel dragen de sterkere schouders de zwaardere lasten. Er zijn enkele uitzonderingen (bijvoorbeeld logistieke bedrijven met weinig personeel en weinig toegevoegde waarde op strategisch gelegen, dure grond), maar dat zijn incidenten.

Om welke opslag gaat het?

De tarifiering moet een balans treffen tussen twee uitgangspunten.

- De opbrengst van de verhoging moet voldoende substantieel zijn om ook echt iets te doen. Uitvoering kost geld; beveiliging, feestverlichting, promotie campagnes, beurzen, parkmanagement, centra management, relaties onderwijs-arbeidsmarkt. Niet alles kan en niet alles hoeft tegelijkertijd, maar het fonds moet voldoende omvangrijk zijn om, ten eerste, acute noden en behoeftes te kunnen aanspreken en om, ten tweede, planontwikkeling en ondernemerschap aan te moedigen.
- De verhoging moet geen onevenredige pijn doen, moet niet meer dan een detail zijn in de kostenstructuur van bedrijven. Want ondernemers zijn gebaat bij samenwerking, maar ook bij het laag houden van de (productie)kosten.

Een collectieve bijdrage aan een fonds is in deze tijd geen lichtzinnige vraag. Maar door de bijdragen te verdelen over alle ondernemers, achten we de bijdrage per ondernemer verantwoord.

De initiatiefgroep in Cranendonck gaat uit van een bijdrage van € 50,- per € 100.000,- WOZ-waarde van een pand. Dat is gebeurd zowel op basis van ervaringen van elders (de meeste

Ondernemersfonds Cranendonck

gemeenten met een OZB-fonds zitten op een opslag van rond de € 35 - € 70 per € 100.000,- WOZ-waarde) als op basis van lokale behoefteramingen.

Is een opslag van € 50,- een draaglijke last? Een paar rekenvoorbeelden.

Van die € 50,- wordt € 27,50 betaald door de eigenaar en € 22,50 door de gebruiker (conform de verhouding eigenarendeel / gebruikersdeel = 1,25 / 1,00 uit de belastingverordening van Cranendonck). Door de eigenaar meer te belasten wordt een grotere betrokkenheid van de eigenaar gestimuleerd. Voor een pand met een WOZ-waarde van € 500.000,- bedraagt de opslag na de komst van het fonds € 250,- per jaar, waarvan € 112,50 betaald wordt door de gebruiker.

Nog een voorbeeld: een timmerman huurt als zzp-er een kleine hal voor opslag en gereedschappen. Bij een WOZ-waarde van € 50.000,- betaalt de timmerman jaarlijks € 11,25 mee aan het fonds.

Nog een voorbeeld: een grote onderneming (of non-profit instelling) met een pand (in eigendom en gebruik) met een WOZ waarde van € 3.500.000,- komt uit bij een opslag van € 1.750,- per jaar.

Het gaat dus bij het overgrote deel van de belastingplichtigen om een beperkt of zelfs marginaal bedrag. Het is de 'wet van de grote aantallen' die tot een behoorlijke opbrengst leidt, niet de absolute druk per bedrijf. Iedereen doet mee, dat houdt de lasten licht. Slechts bij een kleine groep grotere bedrijven is de afdracht aan het fonds ook in absolute bedragen omvangrijk.

Voor zowel grote als kleine bedrijven geldt natuurlijk dat elke lastenverzwaring er weer één is, hoe beperkt ook. Er moet iets tegenover staan: zij moeten het fonds gaan ervaren als een versterking van hun bedrijfsomgeving, als een gemak arrangement, als 'value for money'.

De voorgestelde opslag van € 50,- per € 100.000,- WOZ-waarde leidt tot een meeropbrengst voor een eventueel Ondernemersfonds Cranendonck van ongeveer € 241.001,- (op basis van de WOZ-waardering van 2018).

Hoofdstuk 5 gaat nader in op de verdeling van dat bedrag over de verschillende werkgebieden in Cranendonck.

Het geld uit het fonds doet vervolgens twee dingen. Het draagt in de eerste plaats concrete financiering aan voor een reeks van gezamenlijke investeringen. En het vormt in de tweede plaats een context waarin over veel grotere investeringen, samenwerking en ondernemerschap gesproken kan worden.

3.9 De OZB als fiscaal instrument en het Ondernemersfonds

De OZB is een algemeen dekkingsmiddel voor gemeentebesturen en geen doelheffing. Wanneer we zeggen dat het Ondernemersfonds betaald wordt uit een opslag op de OZB, dan is dat een metafoor die politiek wel klopt, maar wettelijk of juridisch onmogelijk is. Er loopt geen geldstroom direct van de OZB-incasso naar het Ondernemersfonds. Er loopt wel een geldstroom van de algemene middelen van het gemeentebestuur naar het fonds. Formeel is het fonds een instelling die gesubsidieerd wordt vanuit die algemene middelen. De gemeenteraad heeft de vrijheid om de OZB-tarieven te verhogen ter verkrijging van meer

algemene middelen. Dat de gemeenteraad vervolgens besluit om een subsidie toe te kennen ter hoogte van de opbrengst van een zekere OZB-verhoging, is een politieke metafoor. Praktisch en materieel is het natuurlijk een krachtige metafoor: ondernemers betalen hun eigen collectieve belangenbehartiging en gebruiken daarvoor de belastingincasso van de gemeente.

Overigens heeft het tarievenbeleid van gemeentebesturen te maken met toezicht door rijk en provincie. De afspraak is thans dat gemeentebesturen vrij zijn in hun tarievenbeleid, maar dat achteraf kan worden ingegrepen wanneer die vrijheid leidt tot extreme tariefverhogingen. De vorige staatssecretaris van binnenlandse zaken heeft laten weten dat bij die toetsing rekening zal worden gehouden met de vraag of er in een gemeente een Ondernemersfonds is. De gemeentebesturen die de OZB verhogen om een fonds te voeden, hoeven dus niet te vrezen voor dergelijke bezwaren.

Er is nog een aspect van belang als het gaat om het belastinginstrument OZB als grondslag voor het Ondernemersfonds. Het fonds en de verenigingen die werken met het fonds moeten dan ook een beeld hebben van die structuur: welke opbrengsten (en trekkingsrechten) horen bij welke sectoren en welke gebieden?

Het moet daarbij steeds gaan om een beeld op een zeker abstract niveau, belastinggegevens zijn immers vertrouwelijk. Het zal verder gaan om een beeld met een zekere flexibiliteit: de vastgoedwaarde ontwikkelt zich niet overal even snel en werkgebieden van ondernemersverenigingen kunnen veranderen.

In de praktijk moet er tussen bestuur en management van het fonds enerzijds en gemeentelijke belastingafdeling anderzijds een praktijk groeien, waarin op basis van vertrouwelijke gegevens toch een adequaat beeld kan worden verschaft van het trekkingsrecht. Het fonds moet op het niveau van de individuele belastingbetaler wegblijven, dan wel discreet zijn.

4. Draagvlak

4.1 Betrokken ondernemers

Bedrijventerreinen

De ondernemers gevestigd op de bedrijventerreinen van Cranendonck zijn één van de initiatiefnemers van de komst van het fonds. De bedrijventerreinen hebben brede steun voor het fonds in haar achterban. Er is een duidelijke ambitie met het fonds: parkmanagement in de breedste zin van het woord. Dan gaat het om veiligheid, duurzaamheid, huisvesting & bereikbaarheid en werkgelegenheid.

Buitengebied: ZLTO afdeling Cranendonck (ZLTO)

De ZLTO behoort ook tot de initiatiefnemers voor het fonds. De ZLTO is in eerste instantie uitgegaan van de inzet van het fonds voor de eigen achterban. Maar buitengebied economie is meer dan ZLTO alleen. De ZLTO wil zich daarom veel breder inzetten dan alleen voor de eigen achterban. De ZLTO wordt nog meer een organisatie die zich inspant voor alle ondernemers in de groene ruimte. Het gaat om samenwerking in bredere zin, niet alleen van boeren en tuinders onderling maar ook van hen met andere partners in nieuwe maatschappelijke verbanden of ondernemingen zoals recreatie, zorg en andere buitengebied gebonden bedrijvigheid. Eén en ander natuurlijk in overleg met de ondernemers en alle actieve gebied overschrijdende ondernemersverenigingen in het buitengebied. Het is niet aan de orde dat er een nieuwe, grote organisatie wordt opgetuigd, maar dat er een partij is die een effectieve inzet van het Ondernemersfonds in het buitengebied faciliteert en stimuleert. De ZLTO ziet dat als een kans om de buitengebied economie en het vestigingsklimaat ook echt te versterken.

Lokale winkelgebieden: Stichting Centrum Management Budel (CMB)

CMB ziet als derde initiatiefnemer in het Ondernemersfonds kansen voor verdere versterking vanwege de verbreding van de grondslag (de eigenaren betalen in de huidige reclamebelasting immers niet mee).

Gebied overstijgende ondernemersverenigingen en overigen: OCC, OKE, Winkeliers Vereniging Maarheeze, Vrienden van het Schepenhuis, Horeca Cranendonck, VVV Cranendonck

De gebied overstijgende ondernemersverenigingen en overigen, hebben het standpunt dat ze de komst van het Ondernemersfonds steunen. Zij worden een kwaliteitszetel geboden in het bestuur van het Ondernemersfonds Cranendonck. De verenigingen respecteren daarbij de beslissingsbevoegdheid van de drie organisaties in de grote trekkingsgebieden over het besteden van de beschikbare middelen in dat gebied.

Non-profit

De ondernemers uit de non-profit sector hebben aangegeven kansen te zien in de kruisbestuiving tussen de profit en de non-profit sector. Op dit moment is nog niet bekend wie van de non-profit organisaties uit haar midden een deelnemer voor het Algemeen bestuur van het Ondernemersfonds Cranendonck zal leveren.

4.2 Brainstormsessies en workshops "Werkplaatsen van de toekomst"

Om het nut en de noodzaak van parkmanagement inzichtelijk te krijgen, vonden in het voorjaar van 2018 een zevental gebiedsafhankelijke bijeenkomsten plaats rondom het hoofdthema "Werkplaatsen van de toekomst". Hierbij stond de vraag centraal wat de verschillende werkgebieden in Cranendonck nodig hebben om toekomstbestendig te zijn. Belangrijke input en inzicht in de behoefte(n) van ondernemers om tot een bepaalde vorm van samenwerking te komen werd opgehaald.

In zeven bijeenkomsten hebben ruim 150 ondernemers en experts van de bedrijventerreinen, centra en het buitengebied van Cranendonck de koppen bij elkaar gestoken. Samen om tafel, luisteren naar elkaars ervaringen en achterliggende motivaties. Wat speelt er op de Cranendonckse bedrijventerreinen, nu en in de toekomst? Hoe vinden we elkaar en welke voordelen kan samenwerking ons bieden? Zie bijlage 2 voor de betrokken verenigingen en ondernemers.

Per werklocatie was er aandacht voor vier thema's:

Veiligheid

Aandacht voor criminaliteit, behoud en verbeteren van de kwaliteit van het terrein en de omgeving, positieve sociale controle en samenwerking.

Aandacht voor samenstelling industriële bedrijvigheid, economische afhankelijkheid, mogelijkheden voor starters en doorstromers en multimodale bereikbaarheid. Wat is er, hoe versterken we de economische ontwikkeling en wat is er komende jaren nodig?

Huisvesting & bereikbaarheid

Duurzaamheid

Het klimaat verandert, als ondernemer is het verstandig daar op in te spelen. Anticiperen en voorbereid zijn, maatregelen nemen om een steentje bij te dragen en in kaart brengen wat er speelt en nodig is.

Een aantrekkelijk bedrijf in een aantrekkelijke omgeving vindt gemakkelijker gekwalificeerde medewerkers. Wat heeft uw bedrijf nodig? Nu en in de komende jaren?

Werkgelegenheid

Alle input is per werkplaats verwerkt en terug te vinden op de gemeentesite (onder het kopje "Werkplaatsen van de toekomst").

4.3 Het vervolg: trends- en feitenanalyse

De bijeenkomsten in het voorjaar van 2018 leverden veel bruikbare informatie op. Vervolgens is er per werkplaats aan een verdere ruimtelijke inventarisatie, trends- en feitenanalyse gewerkt. Feiten die per werkplaats onder andere in beeld zijn gebracht, zijn de volgende: het aantal incidenten, gezamenlijke voorzieningen, werkgelegenheid, openbare ruimte, bereikbaarheid en aantrekkelijkheid. Voorbeelden van trends die worden genoemd zijn: technologische innovaties, vervaging onderscheid tussen woon- en werkuren, circulaire economie en duurzaamheid, multimodaliteit, campusvorming. Het resultaat van de trends- en

feitenanalyse is terug te vinden de gemeentesite (onder het kopje “Werkplaatsen van de toekomst”).

4.4 Globale actieprogramma's

Vervolgens is bekeken op welke wijze de input, de feiten en de trends samen komen op de bedrijventerreinen. Welke ruimtelijke impact hebben eventuele uitwerkingen? Wat is er organisatorisch nodig om tot actie over te gaan? En welke acties krijgen prioriteit?

Alle input is verwerkt in een globaal actieprogramma dat zowel ruimtelijk, financieel als organisatorisch acties weergeeft per werkplaats. De actieprogramma's geven inzicht in de mogelijke maatregelen per werkgebied op korte, middellange en lange termijn en wie hiervoor (hoofd) verantwoordelijk is. Deze programma's zijn de onderlegger voor de opzet van de organisatie van parkmanagement. Hierbij wordt duidelijk ingespeeld op de trends van nu en in de toekomst en wordt gestuurd op een hogere ruimtelijke kwaliteit en levensbestendigheid.

De globale actieprogramma's zijn met het bijbehorende financieringsmodel getoetst bij ondernemers. Middels een bijeenkomst en een publieke mogelijkheid tot inzage mogelijkheid hebben ondernemers feedback kunnen geven. Er zijn voldoende publicitaire uitingen gedaan om iedereen te bereiken en in staat te stellen aan de discussie deel te nemen. De globale actieprogramma's zijn terug te vinden op de gemeentesite (onder het kopje “Werkplaatsen van de toekomst”).

5. Werkgebieden en organisatie

Dit hoofdstuk geeft de organisatorische aspecten van het Ondernemersfonds.

Achtereenvolgens:

- de governance in grote lijnen
- bestuursstructuur
- taken en samenstelling bestuur
- fondsmanagement
- trekkingsrechtssystematiek en indeling in werkgebieden
- verhouding met de reclamebelasting
- evaluatie van het fonds.

5.1 De governance in grote lijnen

Het fonds financiert de omgevingsambities die ondernemers gezamenlijk formuleren. Het verschaft de ondernemers een financiële positie, maar vult die niet voor hen in. De vlag moet steeds door de verenigingen geplant worden, niet door het fonds. Bij een dergelijke rol hoort een bescheiden en servicegerichte opstelling. Het fonds gaat niet op de stoel van de ondernemers zitten, neemt geen politieke standpunten in en is terughoudend met het voeren van een eigen communicatiestrategie.

Het bestuur draagt, richting de gemeente, de eindverantwoordelijkheid voor de gang van zaken. Dat betekent dat het bestuur van het fonds alle bewegingen in het fonds moet kunnen zien en kunnen beoordelen en ook moet kunnen ingrijpen in geval van dreigende tekorten, verwaarlozing, 'non deliveries', enzovoort. Bovendien is zeker in het begin ook opbouwwerk nodig, de verwachtingen zijn hooggespannen, de kritische zin van de ondernemers ook. En terecht. Maar bij zoveel verwachtingen moet het fonds goed onderbouwd op pad worden gestuurd. Het fonds heeft een eenvoudige, niet-prominente maar wel effectieve bestuursstructuur nodig.

Stichting Ondernemersfonds Cranendonck

De meest praktische vorm voor het fonds is een centrale stichting. Deze stichting:

- zorgt voor afspraken met de gemeente;
- beheert trekkingsrechten;
- neemt geen inhoudelijke beslissingen over bestedingen uit het fonds (daar gaan de trekkingsgerechtigde verenigingen zelf over);
- zorgt voor een jaarrekening, btw-afhandeling, et cetera;
- neemt daarmee geen plek in onder de bestaande verenigingen als het gaat om belangenbehartiging of activiteiten, maar is alleen een organisatorisch construct.

Bestuur Stichting Ondernemersfonds Cranendonck

Het bestuur wordt een geheel onafhankelijke rechtspersoon, die los staat van de ondernemersverenigingen, van de gemeente of van welke 'gevestigde' partij ook maar. Vanuit de huidige regiegroep van ondernemers wordt een eerste bestuur voor het Ondernemersfonds geformeerd. In latere jaren vult het bestuur zichzelf aan.

Ondernemersfonds Cranendonck

We hebben het in eerste instantie om een oprichtingsbestuur, dat voor een periode van anderhalf tot twee jaar aantreedt. De personen in dat bestuur moeten bereid en in staat zijn om te pionieren in een opbouwfase. Het gaat uiteindelijk om een 'startup' in samenwerking. Na de pioniersperiode komt het Ondernemersfonds wat meer in een beheer fase, dan zijn er mogelijk weer andere mensen nodig. Aan kandidaten voor het oprichtingsbestuur zal dus in eerste instantie een projectmatige betrokkenheid voor een overzichtelijke periode worden gevraagd. Het zal gaan om mensen die:

- Pleitbezorger van samenwerking tussen ondernemers willen zijn
- Creativiteit en ondernemerschap meebrengen
- Het gebied goed kennen en het gesprek met ondernemers kunnen starten
- Bereid zijn om te werken binnen de methodes, visies en afspraken uit dit rapport.

De gedachte gaat uit naar een bestuur van vijf personen bestaande uit de voorzitters van de bestaande verenigingen die trekkingsrecht uitoefenen, aangevuld met een vertegenwoordiger van de non-profit sectoren en een kwaliteitszetel voor de gebied overstijgende ondernemersverenigingen en overigen (zoals benoemd in hoofdstuk 4).

Adviesraad

Iedereen heeft een 'baas' nodig, dan wel een partij om tegen aan te praten en verantwoording aan af te leggen. In de meeste Ondernemersfondsen functioneert daartoe een 'adviesraad', waarin de gebruikers van het fonds verzameld zijn. Concreet: de besturen van de verenigingen en van andere allianties die gebruik maken van hun trekkingsrecht.

De adviesraad heeft geen bevoegdheden. Dat zou meer regels vergen dan past in de cultuur van het fonds. Het uitgangspunt is wel dat het bestuur van het fonds terdege rekening houdt met de gevoelens en de opinies zoals geuit in de adviesraad. Op cruciale punten zoals veranderingen (ook kleinere) in de trekkingsrechtensystematiek en het voortbestaan van het fonds na de evaluatie, zal een negatief sentiment van de adviesraad in de praktijk een dwingend feit zijn.

De adviesraad heeft drie taken:

- 'Terugpraten' tegen het bestuur van het fonds, bespreken van jaarrekening en verslag, hoofdlijnen van beleid
- 'Marktplaats' voor de verenigingen, 'roadshow' van goede plannen en bestedingen en wat de verenigingen maar met elkaar willen delen, platform voor inspiratie
- Adviseren over cross-overs.

De bijeenkomsten van de Adviesraad zijn openbaar. Ook externe partners van het Ondernemersfonds, zoals leden van de gemeenteraad en het College van B&W, zijn welkom.

Fondsmanagement

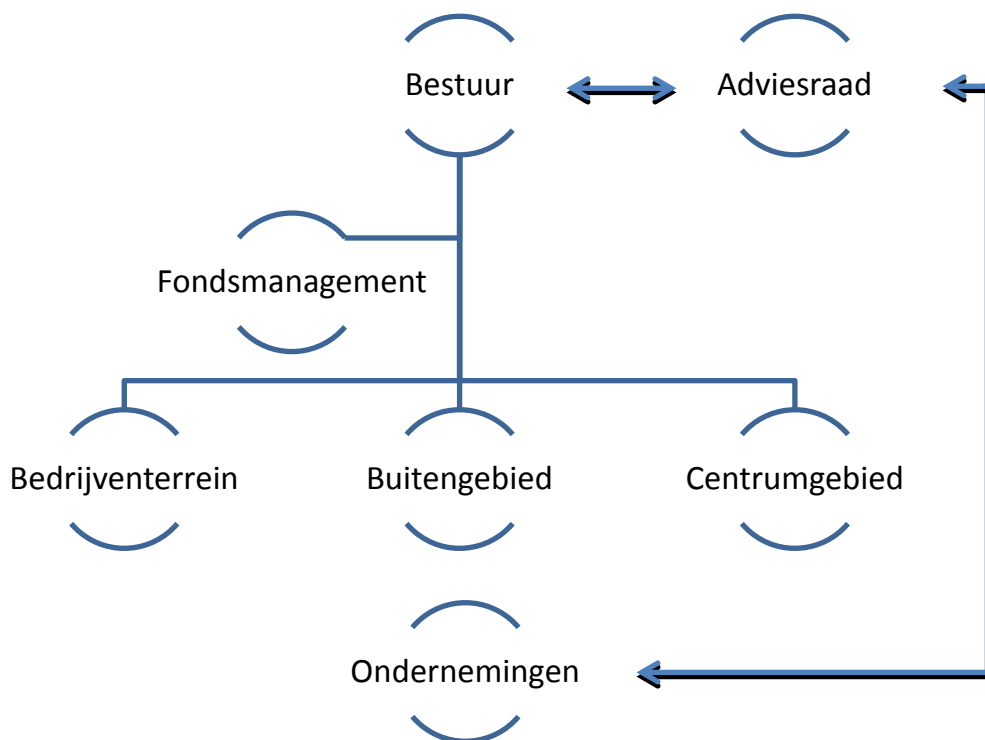
Verder is er een vorm van management nodig. Het fonds is er niet voor zichzelf, maar staat in dienst van de ondernemersverenigingen. Daar hoort een sobere bedrijfsvoering bij. Dat hoeft in Cranendonck geen nieuwe werkstructuren op te leveren. De huidige verenigingen kunnen de taak van fondsmanagement op zich nemen. Het hart daarvan wordt dan gevormd door de nog te werven parkmanager, de Centrummanager en de buitengebied manager. Zij zorgen voor onderlinge uitwisselingen van ervaringen en dragen zorg voor het praktische reilen en zeilen van het fonds.

Toch zijn er redenen om geld uit te trekken voor een professioneel beheer:

- Het gaat om publiek geld, waar verantwoording over moet worden afgelegd aan het bestuur. Rekening, verantwoording en accountantsverklaring moeten kloppen.
- De ervaring is dat een fonds groter dan € 100.000,- tot € 150.000,- niet meer met alleen vrijwilligers te beheren valt. De risico's worden te groot.
- Er moet een goed administratief aanbod worden gedaan aan de verenigingen, ze moeten 'ontzorgd' worden door de beheer last bij het fonds te leggen. De beheerskosten moeten door de verenigingen ervaren worden als de prijs voor goede dienstverlening. Daar hoort zeker ook de zorg bij dat over alle daarvoor in aanmerking komende uitgaven uit het fonds de btw teruggevorderd wordt.
- Zeker in de opbouwfase van het fonds is capaciteit nodig om zaken te organiseren en verenigingen te helpen.

Er is dus een fondsmanager nodig, die de administratie verricht (dan wel een bureau aanstuurt om dat te doen), aanvragen afwikkelt, het bestuur ondersteunt en vraagbaak en ondersteuner is voor de verenigingen. De hoogte van de beheerskosten worden tot in detail zichtbaar gemaakt en in de jaarrekening en voorgelegd aan de Adviesraad. Die kan zich uitspreken over de hoogte van het bedrag en de gewenste 'deliverables'.

Schematisch ziet dit er als volgt uit:

5.2 Taken bestuur

Het bestuur van de Stichting Ondernemersfonds Cranendonck fungeert in de regel als beslissingsorgaan en heeft de volgende taken.

- Besluitvorming over alle aanvragen voor het gebruik van een trekkingsrecht. In het overgrote deel van de gevallen zal die behandeling een routinehandeling zijn. De inhoudelijke afweging hoort immers bij de verenigingen. Maar de bestuurlijke eindverantwoordelijkheid vergt dat het bestuur alles ziet.

- Zorg dragen voor tijdige vaststelling en goedkeuring van de jaarrekening, verantwoording richting de gemeente.
- Bewaken van de goodwill richting de gemeente en de representatie van het fonds naar derde partijen (overheid, andere fondsen, andere ondernemersorganisaties).
- Zorgen dat ondernemers overal in Cranendonck georganiseerd raken, zodat in de hele gemeente trekkingsrecht kan worden uitgeoefend.
- Zorg dragen voor transparantie in het hele netwerk: beschikbaar stellen van informatie over bestedingen, bevorderen van samenwerking tussen ondernemersorganisaties.
- Signaleren van behoeftes en problemen, indien nodig beleid ontwikkelen.
- Leveren van praktische hulp bij conflicten en problemen, ingrijpen bij ontsporingen.
- Het in gang zetten van periodieke evaluaties van het fonds.

5.3 Fondsmanagement

Het fondsmanagement is het uitvoerende orgaan van de organisatie en heeft de volgende taken.

- Het soepel laten verlopen van het administratief proces: samen met de gemeente de hoogte van het trekkingsrecht per deelgebied vast stellen, de verenigingen daarover berichten, financieringsaanvragen begeleiden, facturen voldoen, administreren, zorgen voor een begroting en een jaarrekening.
- Het 'opbouwwerk': het ondersteunen van het tot stand komen van verenigingen en allianties in gebieden in Cranendonck die nu nog een witte vlek zijn (woonwijken en overig buitengebied).
- Het stimuleren van het netwerk van verenigingen, informatie verspreiden, goede praktijkvoorbeelden laten zien, mensen op ideeën brengen, ondernemers waar nodig helpen bij het formuleren van een project, behoeften inventariseren bij ondernemers, contacten leggen, praktische problemen oplossen, belangen behartigen.
- Het ondersteunen van het bestuur van het fonds.

5.4 Trekkingsrechtssystematiek en indeling in werkgebieden

Het Ondernemersfonds Cranendonck gaat werken met een systeem van trekkingsrechten - tot nu toe toegepast bij alle OZB-Ondernemersfondsen in het land. In dat systeem blijft al het geld in een centrale kas van de stichting. Er komt maar één jaarrekening en één goedkeuringsprocedure. Verdeling van contant geld zou het budget vergruizen en een grote papierstroom op gang brengen. Dat wordt voorkomen door het geld centraal te houden. Maar de verenigingen kunnen een recht laten gelden op hun eigen 'inleg' en kosten maken tot de hoogte van die inleg. Ze kunnen een financiële positie opbouwen voor grotere investeringen. Deze moeten dan wel onderbouwd en gelabeld zijn.

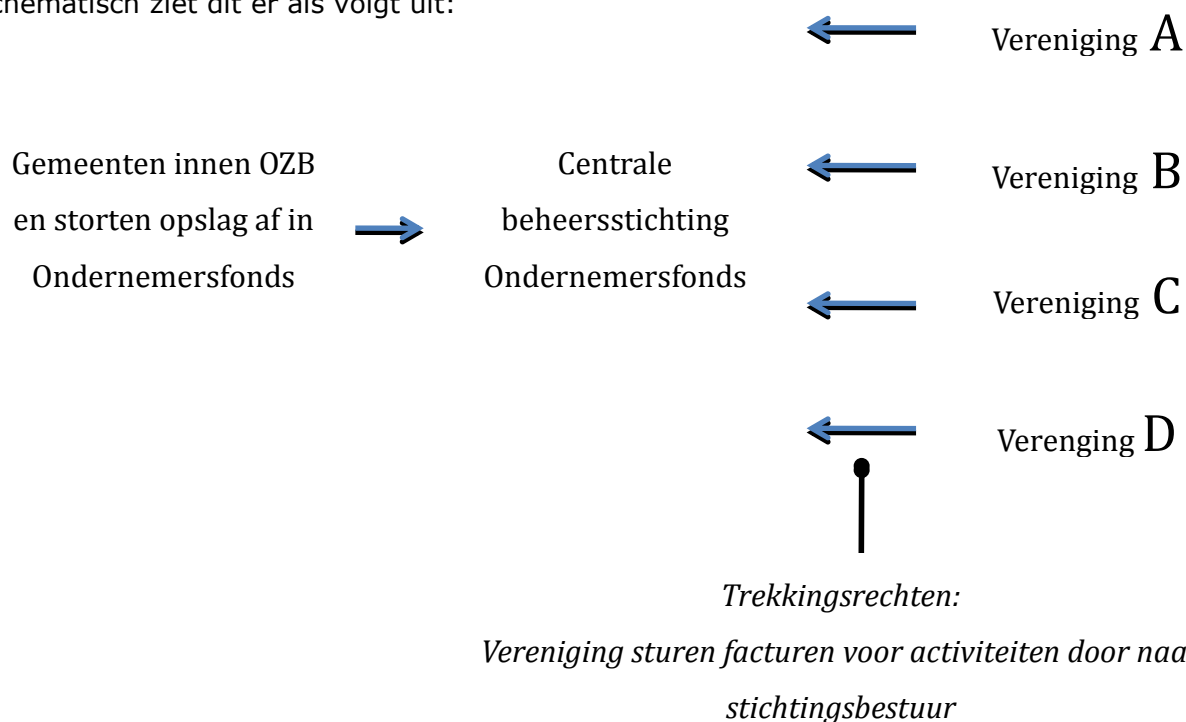
Zoals gezegd heeft het fonds een bescheiden en servicegerichte rol en gaat het niet op de stoel van de ondernemers zitten. De kunst voor het bestuur van het fonds is om zo regelarm mogelijk op te trekken en de vrijheid om iets op poten te zetten zo maximaal mogelijk te houden. Het enige echte criterium waaraan moet worden voldaan om aanspraak te maken op een trekkingsrecht is dat het gaat om een transparante en democratische alliantie of vereniging.

Als er kleinere gebieden zijn die hun eigen trekkingsrecht willen doen gelden, dan kan dat in beginsel, waarbij ondernemers de balans moeten zoeken tussen maatwerk enerzijds en het tegengaan van versnippering anderzijds. Natuurlijk is het niet de bedoeling dat er een

Ondernemersfonds Cranendonck

versplintering van het fonds optreedt doordat iedere straat aanspraak gaat maken op het eigen inleggeld. Dan vervalt de samenhang en samenwerkingsgedachte die juist cruciaal is voor het fonds en het ondernemersklimaat. De taak van het bestuur is om het gesprek aan te gaan met de verenigingen om samen te komen tot een werkbare indeling in werkgebieden. Deze notitie voorziet in een indeling in werkgebieden wanneer het fonds van start gaat. Als er verenigingen komen die een eigen trekkingsrecht willen, gaat het bestuur daarover in gesprek. Mocht dat niet tot een oplossing leiden die voor alle partijen werkbaar is, dan beslist het bestuur van het fonds.

Schematisch ziet dit er als volgt uit:

Het voorstel voor de werkgebieden in Cranendonck - aan de hand van de trekkingsgerechtigde verenigingen - is weergegeven in onderstaande tabel, met per gebied de indicatie van de opbrengst van het Ondernemersfonds. Het gaat om voorlopige bedragen. De opbrengst van het Ondernemersfonds is gebaseerd op een bedrag van € 50,- per € 100.000,- WOZ-waarde. Maar de opbrengst kan pas na afloop van een belastingjaar exact worden vastgesteld, omdat de totale WOZ-waarde kan fluctueren (onder meer als gevolg van bezwaarschriften tegen de taxatiewaarde).

Tabel: Trekkingsrechten Ondernemersfonds Cranendonck (bedragen indicatief)	
Bedrijventerreinen (trekkingsrecht door PMC)	€ 120.000
Centrumgebieden (trekkingsrecht door CMC)	€ 60.000
Buitengebied (trekkingsrecht door buitengebied Cranendonck)	€ 60.000
Totaal	€ 241.001

Een gedetailleerde indeling van de werkgebieden is te vinden in de bijlage.

Het dagelijkse werk wordt ingevuld door de parkmanager, centrummanager en buitengebied manager. De opbrengsten van het Ondernemersfonds zijn ongeveer € 241.000,-. Het bedrag is verdeeld over 3 trekkingsgebieden in afgeronde bedragen, zoals weergegeven in de vorige tabel. Per trekkingsgebied zijn er dan kosten voor de parkmanager (€ 50.000,- op jaarbasis voor 2 dagen per week), centrummanager (€ 30.000,- op jaarbasis voor 1,5 dag per week) en buitengebied manager (€ 30.000,- op jaarbasis voor 1,5 dag per week). Na aftrek van deze kosten is het resterende bedrag beschikbaar voor acties vanuit het actieprogramma.

In de praktijk werkt het vervolgens als volgt.

- Een ondernemer neemt in zijn gebiedsvereniging deel aan de discussie over de visie op de bedrijfsomgeving; daar volgen na verloop van tijd bestedingsvoorstellen uit.
- De vereniging krijgt aan het begin van elk kalenderjaar per brief van het bestuur van het Ondernemersfonds te horen hoeveel trekkingsrecht zij heeft op het Ondernemersfonds (dat trekkingsrecht wordt, indien van toepassing, opgeteld bij restanten van vorige jaren).
- De vereniging maakt plannen – dat kunnen plannen per activiteit zijn, maar bij voorkeur een jaarplan.
- De plannen worden ingediend bij het bestuur van de beheerstichting van het fonds.
- Het bestuur van het fonds toetst de aanvraag aan drie criteria: 1) is er voldoende trekkingsrecht, 2) past het binnen de doelstellingen van het Ondernemersfonds en 3) wordt het voorstel naar behoren gedragen door de leden van de vereniging? Het bestuur kan inhoudelijke vragen stellen en de vereniging wijzen op omstandigheden zoals overlappingen met de programma's van anderen, maar kan de aanvraag niet op inhoudelijke gronden afwijzen. Agendering in het fondsbestuur dient niettemin drie doelen: toetsen van de rechtmatigheid, veilig stellen van de transparantie en verenigingen wijzen op mogelijke samenhang in activiteiten.
- De vereniging krijgt bericht van goedkeuring en kan de activiteit aanbesteden of zelf uitvoeren.

De trekkingsgebieden werken met een jaarplan (waarbij de btw-aftrek door de trekkingsgerechtigde kan worden geregeld) en het budget wordt overgemaakt naar de trekkingsgerechtigde. Omdat er sprake is van drie grotere trekkingsgerechtigden, is de vergaderfrequentie van het bestuur van het fonds laag.

Veranderingen in werkgebieden in de loop van de tijd zijn mogelijk: in de loop van de tijd veranderen problemen en voorkeuren. Er is praktisch wel een beperking aan de veranderbaarheid van de systematiek: het moet organisatorisch werkbaar blijven.

5.5 Verhouding met de reclamebelasting

In het winkelcentrum van Budel hanteert men op dit moment een systeem van reclamebelasting. In overleg met de ondernemers wordt voorgesteld om deze reclamebelasting op te heffen om de ondernemers in het centrum van Budel niet onevenredig zwaar te belasten.

Het Ondernemersfonds heeft een aantal praktische implicaties:

- de basis voor Centrummanagement wordt verbreed van alleen de gebruikers van een pand met een reclame-uiting, naar alle panden waarover OZB niet-woningen wordt betaald (er zijn dan binnen het huidige gebied van de reclamebelasting niet-leegstaande adressen die nu geen reclamebelasting betalen, maar dan wel een OZB-opslag krijgen);
- de basis voor het Centrummanagement wordt verbreed van alleen de gebruikers naar gebruikers en eigenaren.

5.6 Restitutieregeling vrijwilligersorganisaties

Het Ondernemersfonds Cranendonck wil vrijwilligersorganisaties de mogelijkheid bieden om de extra opslag ozb voor het Ondernemersfonds op een eenvoudige manier terug te vragen bij Ondernemersfonds.

5.7 Evaluatie van het fonds

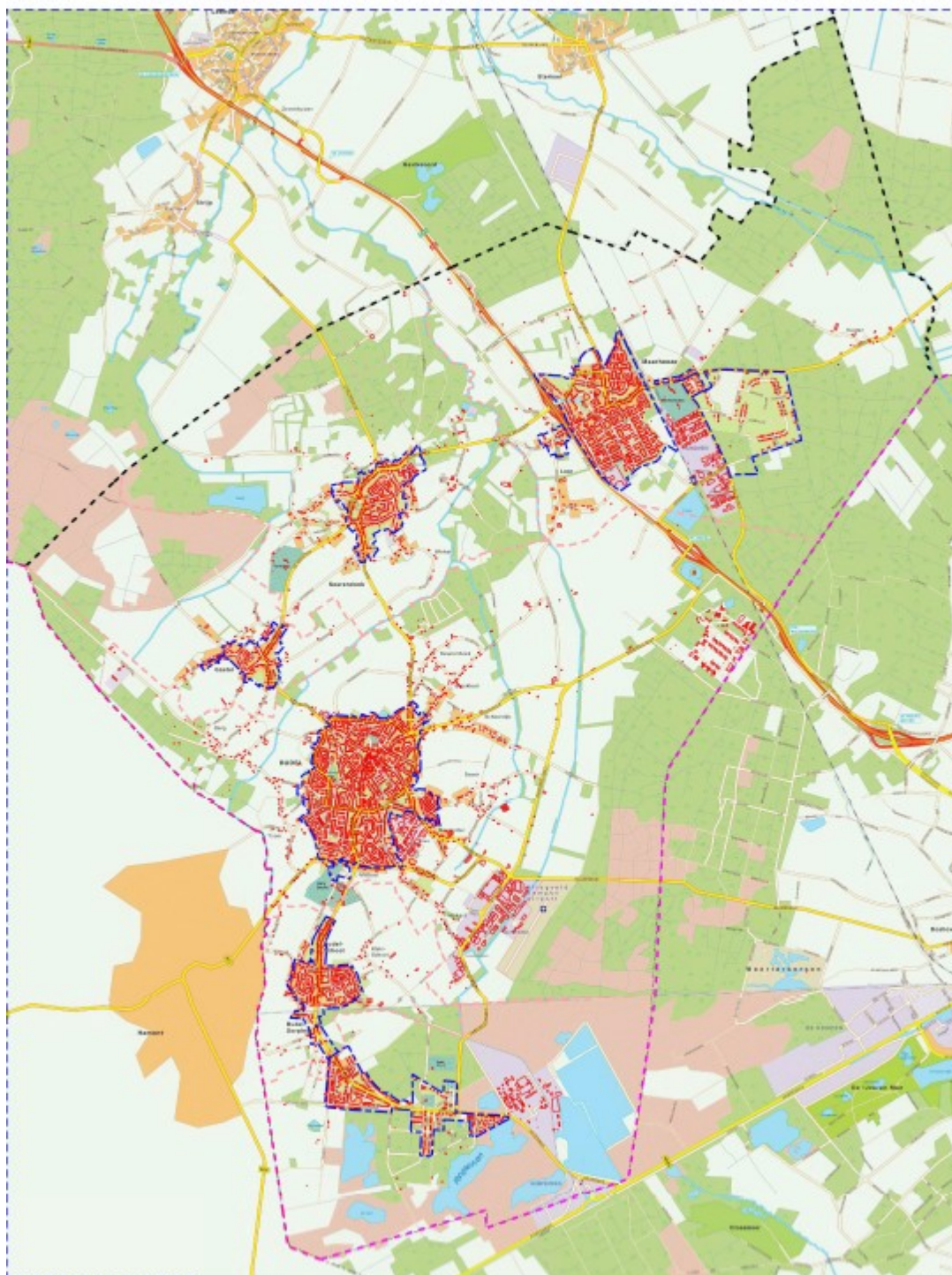
Het Ondernemersfonds wordt in principe ingesteld voor onbepaalde tijd, maar draait in eerste instantie als een pilot van 5 jaar, met ingang van 1 januari 2020. De afspraak is dat er jaarlijkse evaluaties plaatsvinden waarin o.a. wordt opgenomen waar de gelden aan besteed zijn, om controle te waarborgen. De afspraken hierover worden vastgelegd in een convenant, dat door de gemeente en Stichting Ondernemersfonds Cranendonck wordt overeengekomen. Daarnaast vindt er een interne tussenevaluatie plaats (na 3 jaar; uiterlijk 1 januari 2023) over het proces.

Tegen het einde van die periode van vijf jaar volgt een eindevaluatie. Die eindevaluatie (medio 2024) kan eventueel leiden tot het verdwijnen van het fonds of tot voortzetting, indien nodig in bijgestelde vorm of met een bijgestelde agenda. De evaluaties bestaan uit het voorleggen van een kwalitatieve vraagstelling aan de 'stakeholders' van het fonds. Dat zijn in beginsel alle leden van het stichtingsbestuur en andere ondernemersverenigingen uit Cranendonck, aangevuld met de gemeente Cranendonck, grotere individuele bedrijven en derden, waaronder eventueel deskundigen 'van buiten'.

Het fonds heeft, met andere woorden, vijf jaar de tijd om zichzelf te bewijzen. In het met de gemeente te sluiten convenant wordt opgenomen dat het ozb-tarief weer omlaag gaat, mocht na vijf jaar besloten worden tot opheffing van het fonds.

Bijlage 1: Gedetailleerde indeling werkgebieden

Trekkingsgerechtigde gebieden	
Winkelkernen Cranendonck	Winkelkern Budel Winkelkern Maarheeze Winkelkern Budel-Schoot Winkelkern Budel-Dorplein Winkelkern Gastel Winkelkern Soerendonk
Bedrijventerreinen (BT) Cranendonck	BT Airpark-Fabrieksstraat BT Rondven-Den Engelsman BT Molenheide BT Meemortel BT Metalot (na oprichting)
Alle gebieden buiten de bebouwde kom (van alle kernen in Cranendonck)	Buitengebied Budel (niet in BT, niet in Kom, wel in woonplaats) Buitengebied Budel-Schoot (niet in BT, niet in Kom, wel in woonplaats) Buitengebied Budel-Dorplein (niet in BT, niet in Kom, wel in woonplaats) Buitengebied Gastel (niet in BT, niet in Kom, wel in woonplaats) Buitengebied Soerendonk (niet in BT, niet in Kom, wel in woonplaats) Buitengebied Maarheeze (niet in BT, niet in Kom, wel in woonplaats)

Bijlage 2: Respondenten

Vereniging of bedrijf
OCC Cranendonck
Vrienden van het Schepenhuis
Gewoon in Budel
Winkeliersplatform Maarheeze
OKE
ZLTO Cranendonck
Koninklijke Horeca Cranendonck
Metalot
Skozok (Stichting Katholiek Onderwijs Zuidoost Kempen)
RBOB De Kempen (Stichting Regionaal Bestuur Openbaar Basisonderwijs De Kempen)
LVO (Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs),
Grote bedrijven (niet op basis van WOZ, maar omvang/bekendheid)
Refresco
Nyrstar
Budelse Brouwerij
Verhoeven
Valmont Nederland
De Budelse (drukkerij)
Vlassak aannemersbedrijf
Multi-service
Stafa
PROWISE
Lammers Beton
Kempen Airport
Van Cranenbroek
Rijndijk Construction
IRS Robotica
VVV
Blinds-Q
Lukkien
Forma Verde
CultuurCraan
Streekhuis Boven Dommel
Brainport development
Team Belastingen